

Arabako Alfabetatze-Euskalduntze Koordinakundea

**Kepa Mendia
Juanjo Uranga**

I. SORTU AITZINEKO AROA

60. urteen hastapenean eta euskal burruka osoaren pizkundearekin batera koka genitzake oraingo euskal gintzaren lehenengo saioak. Gerraz geroztik 60ra bitartean dagoen aro beltzaren lehenengo argi-izpiak orduan hasi ziren nabaritzen.

Aipa dezagun gerra ondoko urteetan euskalgintzan ari den Urrestarazu'tar Andoni jaunaren izena, Araiako euskaldun berria, berau izan baita geroago erabili den «Umandi» izeneko gramatika-metodoaren egile, 1955. urtean lehenbizikoz agertua, eta halaber haren segida hartuko lukeen Pelli Presaren irakasle.

1953an, frankismoa dela bide, erbestera, Parisa, jo behar du Urrestarazuk. Ondoko urtean, 54ean beraz, haren ikasle den Pelli Presak lehenengo maila irakasteari ekiten dio.

Salbuespen hauek direla ere, 60ra arte ez dira euskal-eskolak hedatzen hasten. Hedatu baino

«somatu» esan beharko genuke, zeren lurpetik ateratzeko lehenengo saioak klandestinitate giro betean aurkitzen baitira. Irakasleak nahiz ikasleak militanteak dira, kontzientzia politikoak eraginik ari dira eta euskara irakatsi edo ikasteaz gainera kartzelatik begiratzeko ahaleginetan ere ihardun behar dute. Giro honetan, pentsa daitekenez, nekez ari zitekeen irakasleen prestakuntzaz, profesionalizatzeaz edo metodo egokiez.

Urteak joan ahala, Gasteizek industriagintza bizian dihardue-larik, Gipuzkoa eta Bizkaiko hainbat eta hainbat euskaldunek Arabako hiriburua dute helburu. Aldi honetakoa da garrantzi handiko beste gertakari bat ere; frankismoa ahulduz doala, Unibertsitatean eta Apeztegiatan, gazte jendearen artean batipat, kezka politikoa nagusitzen ari da. Ordukoak dira borrokan buru-belarri sartzen diren eta gaurregun euskal kulturaren mailan inor diren unibertsitari, apezgai-apezohi eta apez frango.

Prozesua gero eta indartsuago agertzen da. 60. urteen bukaeran Arabako lehenengo ikastola, Aita Olabiderena hain zuzen, sortzen da; une berean ari dira nagusien edo helduen euskal eskolak ugaltzen. Pelli Presa onuragarriak, ageri agerian, «Arte eta Lanbide Eskola» (Escuela de Artes y Oficios) deritzan ikastetxe ofizialean euskara erakusten du. Administrazioa, bere gogoz kontra bada ere, nola edo hala hau guztia onartzera beharturik dago.

Giro honetan zenbait ikasle-irakasle orain hain usu aipatzen den Euskal Herriaren eta Arabaren berreuskalduntzeaz amets egiten hasten da, hasiriko lanaren garrantziaz jabetzen da eta baliabide urriez bestalde inor gutik pentsa zezakeen fedea eta adorea agertzen du.

1970. urtean, «Joan Batista Gamiz» izeneko lehenengo irakasle taldea sortzen da, Okondoko arabar idazlearen omenez. Eragileak, beste zenbaiten artean, Juanjo Uranga, Ima Murgoitio, Aingeru Ibisate, Gontzal Fontaneda, Paco Eizagirre dira. «Manuel Iradier» elkartearen babesaz ari dira, haietarik gehienek gaurko AEKn dihardute eta batzuk zuzendaritza osatzen dute.

Zenbait urte geroxeago Euskaltzaindiaren babesean, Endrike Knörr-en inguruan zehazkiago erranez, talde berri bat sortzen da; Maite Mendiburu, Imanol Leturiondo, Kepa Mendia... dira ho-

Euskalduntze saileko ikaslegoa

HERRIA	SAILA	IKASLEAK				M. P.	GUZTIRA	
		1. MAILA	2. MAILA	3. MAILA	4. MAILA		Zenb. abs.	%
Gazteiz	Koord.	569	290	277	133	57	1.326	61,5
	Enpr.	169	39	24	—	9	241	11,2
	OHOKo Irak.	158	88	78	53	30	407	18,9
		896	417	379	186	96	1.974	91,6
Araia	Koord.	18	20	22	—	—	60	2,8
Aramaio	Koord.	6	—	—	—	—	6	0,3
<i>Errioxa:</i>								
Bastida	Koord.	20	—	—	—	—	20	0,9
Biasteri	»	13	12	—	—	—	25	1,2
La Puebla	»	—	13	—	—	—	13	0,6
Billabuena (Uriona)	»	27	—	—	—	—	27	1,2
Oion	»	13	—	(ez dugu daturik)			13	0,6
		73	25	—	—	—	98	4,5
Legutio	Enpr.	18	—	—	—	—	18	0,2
GUZTIRA	Zenb. abs.	1.011	462	401	186	96	2.156	100
	%	46,9	21,4	18,6	8,6	4,5	100	

nen bultzatzaileak. Talde honek, halere, bizitza laburra izango du, zeren eta ondoko urtean «Joan Batista Gamiz» taldearekin bat egiten baitu. Honela, 1977ko udaran, jadanik beste herrialdeetan zen Alfabetatze Euskalduntze Koordinakundea Araban ere hasten da lanean. 38 irakaslek osatzen dute irakasle elkarte berria, 28 «Joan Batista Gamiz»ekoak eta gainerakoak Knörr-en ingurukoak. Orduz gero Euskaltzaindia AEKren babesle izango da eta «Jagon» deritzan saileko eginen du.

II. 1979-80 IKASTURTEA; XEDERIK AIPAGARRIENAK

1. Ikaslegoa

Orotara 2.131 ikasle. Laukian agertzen denez gehiengo handia, 1.835 ikasle, Gasteizen ari da. Izan ere Arabako biztanleetatik (256.883), 185.271 Gasteizen bizi dira, eta, bestalde, Aiara eskualdea, Laudio eta Amurrio barne, arrazoi geografikoak direla, Bizkaia barnean ibili da orain arte.

Ikasleen kopurua, koordinakundea sortuz geroz, beti gora joan da; 76-77 ikasturtetik 77-78ra % 65ean gehitu zen; 77-78tik 78-79ra % 116an; 78-79tik 79-80ra % 12,5ean. Ikusten denez aurtengo gehiketa askoz txikiagoa izan da joan diren urteetakoak baino. Halere ez dugu uste euskararenganako zaletasuna moteldu denik edo modatik landako aro berrian sartu garenik, aitzitik, hastapeneko boom ikaragarri hari orain bakarrik hasi gatzazkio erantzun egokia ematen. Esan nahi duguna zera da, koordinakundeak beti ihardetsi behar izan diola bere ahalez gainetiko ikaslegoari; orain, berriz, ditugun medioen eta ikasleen arteko nolabaiteko oreka lortu dela pentsatzen dut.

Taldeetako ikasle kopurua, gehienak hamabinakoak direlarik, txikitu egin da. Kalitatearen hobekuntzari begira eginiko eraketa honek, irakaslerik eza dela eta, 100 ikasle baino gehiago utzi du kanpoan.

Iaz 200 haur inguru ari baziren ere, aurten, euskara eskola estataletan sartzten ari denez eta sartu behar duenez, ez da bat

ere onartu. Dena den, AEKren arloa nagusien euskaldunketa eta alfabetakuntza izan da beti.

OHOk 417 irakasle ari dira euskara ikasten, ikastetxe estaletako % 33 batez beste.

Aurten ere, beti bezala, ehunekorik handiena lehenengo mailan ematen da; halere, iaz % 56,76 baziren, aurten % 45,1 dira. Goreneko mailetan, haatik, % 4etik % 8,17ra igo gara.

Nahiz eta datu zehatzik ez dugun, gero eta ikasle gehiago jarraitzen zaïola ikasteari nabarmen agertzen da. Honi eta aurreko puntuari loturik dagoen beste ondorio bat zera da, euskara ikasteko —eta alfabetatua izateko— behar den prozesua, urtez urte, jende gehiagok burutzen duela edo, bestela esanda, ikasturte ikasturtera euskaldun berri gehiago sortzen dela. Dena den, interesgarria litzateke ikasturte amaierako datuak ere agertzea eta bereziki euskaldun berrien kopurua ematea. Urrian hasten den jendeaz baino gehiago, ekainean —norberari dago-kion maila gainditurik— ikasturtea burutzen duen multzoaz behar genuke arduratu.

2. Irakaslegoa

128 irakasle badira Araban, iaz baino % 15 gehiago hain zuzen. Herena, 42, berriak dira eta hauekariko gehienak koordinakundearen baitarik jalgiak; hortaz harrobia badela esan daiteke. 106 Gasteizen ari dira.

Ikasturte hasieran 6 Euskaltzaindiaren B tituluaren jabe ziren eta 13 D tituluaren jabe. Oso tituludun guti dagoela aitortu behar da; hala eta guztiz, ekainean izaniko azterketen kalifikapenik ez dugu oraindik ezagutzen. (20k baino gehiagok egin zuten etsamina). Urriaren 4eko azterketari begira 15 eguneko ikastaroa antolatu zen eta 40 inguru matrikulatu ziren.

Bi irakaslek egun osoz, bakoitzak bost talde, eman dituzte eskolak eta beste bostek, hiruna talde, egun erdiz.

Irakasleek 375 pta orduko jasotzen dute; egun osoz ari direnei, hileko 9.000 pta gehitzen zaizkie eta egun erdiz ari direnei 2.000.

3. Presupostuaz bi hitz

Sarrerak: 8.590.500.

Irteerak: 13.096.000.

79-80 ikasturteko defizita: 4.505.500.

Izaten den defizita Diputazioak ordaintzen du. Kostu guztiaren % 30 da gutxi gora behera Diputazioak finantziatzen duena.

Gasteizko Udalak egoitza utzi dio Koordinakundeari; honen apainketa, eta ikasgelen erabileratik urtero sortzen den gastua, aurten 300.000 pta, Udalaren kontu doa.

4. Lorpenen urritasuna

Maiz aipatu da AEKren lorpenen urritasuna, baina urritasun hau nolnahi ere ez zaio Koordinakundeari soilik egotzi behar.

Ez dut uste oker nagoenik euskalduntzearen —eta alfabetatzearen— oztoporik nagusiena Koordinakundetik at dagoela esatean. Euskal ikasleek, eta ikastoletakoek ere, eskoletatik kanpo pairatzen duten erdal giroak, diglosiak, sarri hazi den bihia itotzen du. Hizkuntza baten mintzamina, nagusiki, erabilpenak ematen duelarik, norekin mintzatuz, nori entzunez, erabil dezakete euskara gure eskoletan milaka dabiltzan bilbotar, iruñear, donostiar... ikasleek?

Berriz esan beharko dugu, gurea bezalako gizartean, euskal komunikabiderik gabe, telebista, zinema eta irratarik gabe bati-pat, izan ditzakegun irakaslerik onenak, zernahi audio-lingua metodo, Israelen erabiltzen den didaktika bikaina eta 200.000 haur ikastoletan edukita ere, euskararenak egingo duela. Ez naiz hau esaten duen bakarra; bestela, nori eta Tovar edo Labayen jaunei galde egiezu, baina erranetatik eginetara...

Egoera aldatuko ez den artean geure burua kulturara soilik mugatzea errealitateari itsuarena egitea da. Kulturaz gain, euskara erreibindikatu behar dugu eta erreibindikapen honek ez du talde edo mugimendu batena izan behar, euskaltzale guztiona da edo... ez da izango.

III. ETORKIZUNARI BEGIRA

1. Normalizapena

Arabako Euskalduntze Koordinakundeak, iragan ikasturtearen amaieran, halako barne azterketa bat egin du, bere baitan somatzen dituen akatsen konpontzeko eta baita, horrexegatik, erabaki sendorrik hartzeko ere aurrera begira.

Arestian aipatu «lorpenen urritasuna» nahiko nabaria izan da orain arte (ez Araban bakarrik) eta zergatien bila abiatu-rik, hona, laburki esanda, aipagarrienak (Koordinakundeari berari dagozkionak):

Ikasleen euskara ikasteko eta irakasleen irakasteko motibapenen azterketa alde batetara utzirik, maiz, nola ikasleek hala irakasleek ere batera eraman behar edo-ta nahi dituzte behintzat euskalduntzearekiko dedikazioa eta beste zenbait konpromezu, direla sozialak, sindikalak, politikoak, etab., eta konpon ezinean hura gertatzen da beti galtzaile, euskara da baztertuta utzi ohi dena.

Aurrera begira, Koordinakundeak, klase orduen banaketaz, erabaki gogorrik hartu du: «astean lau klase, astelehenetik ostegunera, klase bakoitzak ordu eta laurdeneko iraupena duelarik». Baliteke erabaki honek, hasera batetan, zenbait ikasleri ez ezik hainbat irakasleri ere atzera eragitea, baina beharrezkoa iruditu zaigu. Bai ikasleen eta bai irakasleen dedikazioa jarraituagoa izanik, euskararen irakaskuntza «normalizatu» egingo den esperantza bait dugu eta bertara dedikatzeak erabaki garbirik eskatzen diela ikasle-irakasleei. Honela, euskalduntzeari, orain duen marginalitate kutsu hori kendu nahi diogu.

2. Profesionaltzea

Irakasleen dedikazioa, bestalde, bere lan ordu normalen ondoren ematen da eta honek oso baldintzatzen du bere prestakuntza didaktikoa eta, ondorioz, irakaskuntzaren kalitatea.

Hori dela-ta, irakasleei dagokienez, berauen profesionaltzea bultzatuko du Koordinakundeak; zentzu bikoitzean harturik

berau: irakaskuntzarekiko dedikazio normala (edozein neurritakoa, baina beti ere dedikazio osoa erraztuz), eta, pedagogi eta didaktika prestakuntza.

3. Erakundetzea

Noski, euskalgintzan ageri den lorpenen urritasunak ez du bere akatsen iturburua soilik Koordinakundearen baitan bilatu behar (horietariko batzu oso kontutan hartzekoak badira ere); hori itsukeria nabariegia litzateke. Guk jakin badakigu kanpotikako faktoreek guzti honetan duten eragina oraindik handiagoa eta indartsuagoa dela. Edonork ere hizkuntza bat ikas dezan, hizkuntza horrek gizarte baliostasun bat eduki behar du. Hala nolako «euskaltzaletasunak» ezin eutsi dio luzaro euskalduntze prozesuak eskatzen duen iraupenari. Euskal Herriko biztanleek euskara ikas dezaten euskarak balioa behar du, balio izan behar du euskal gizartean. Euskara ikastera «beharturik» egon behar du gizarteak eta hori, neurri handi batetan, botereari dagokio.

Guzti hori jakin ongi dakigunez, ager ditzagun Arabako Koordinakundeak ikusten duen eta nolabait betetzen duen bidea.

Pertsona helduen euskalduntzea eginkizun publikoa da eta, beraz, bere erakundetzea exijitzen du. Ideia hau izan da eta da gure ekintza guztien oinarria eta gidaria. Honek esan nahi du arabar orok duela euskara ikasi eta erabiltzeko eskubidea eta erakunde publikoei dagokiela, ondorioz, eskubide hori aitortu, zaindu eta bultzatzea.

Erizpide eta jokabide hauek ez dira berriak Arabako Koordinakundearentzat, hots, pertsona helduen euskalduntzea Erakunde publikoei dagokiela eta ez pribatuei edo-ta autonomoei. Hori dela-ta, azken Udal Hauteskundearen aurrean, Araban, alderdi eta talde guztiei aurkezturik, PNV, Independentek (HB), EE, PCE, EMK, LKI, EKA eta PTEk, ondoko bidea publikoki onartu eta bultzatzeko gogo ona adierazi zuten. Hau zen Koordinakundeak proposatzen zuen bidea:

Arabako AEK Diputazio Foralaren «Euskara Zerbitzuan» sartzea.

Zeren Diputazioari bait dagokio

- a) pertsona helduen euskalduntzeko programa prestatu eta bete dadin arduratzea. Bitartean,
- b) Koordinakundearen zerbitzu orokorren gastua bere gain hartzea, hala nola teknikariak, materiale didaktikoa, irakaskuntzarako edo-ta zerbitzuetarako lekuak eskaintzea (edo besterengandik lortzea) eta berauen erabilpena ordaintzea.

Jadanik b) puntua lortu dugu eta a) puntuari dagokionez ere zenbait urrats eman da. Eta Diputazio Foraleko Kultur Batzordearekin harreman estuetan jarraitzen dugu puntu hori osoki lortzearen.

Hau guztiau Arabari dagokionez, noski. Baina ez ditugu ahazten, bestalde, Euskal Herri osoko Koordinakundearekiko harremanak eta beronek, bere osotasunean, irtenbibe publikoa izan dezan saiatu gara batez ere Eusko Kontseiluarekin ukan harremanetan. Barne eztabaidak, Gobernuaren sortzea eta pertsona aldaketak etab. zirela bide lehen proiektuak porrot egin zuela aitortu behar da. Halaz ere, berriro, Labayen kontseilariarekin orain, elkarrizketak hastekotan gara.

K. M. — J. U.

LA AEK (COORDINADORA DE ALFABETIZACION Y EUSKALDUNIZACION) DE ALAVA

LA AEK (COORDINATION POUR L'ALPHABETISATION ET LA BASQUISATION D'ALAVA)

I. La etapa anterior a su formación

Los primeros rayos de esperanza en la revitalización del euskara en Alava, después de la guerra civil, coinciden con el renacimiento de la lucha en toda Euskadi hacia el año 60. En la etapa anterior son de recordar Andoni Urrestarazu, «Umandi», euskaldun-berri de Araya que tuvo que huir a París en 1953, y su discípulo y seguidor, Pelli Presa. En 1954 éste comienza su enseñanza en los primeros niveles. Con estas excepciones, antes del año 60 no hay enseñanza vasca. Maestros y discípulos son militantes de fuerte conciencia política.

La industrialización atrae a Vitoria a numerosos vizcaínos y guipuzcoanos. En la universidad y en los seminarios se vive la preocupación política. De

estos ambientes proceden muchos nombres famosos de la cultura vasca de hoy.

El proceso va cobrando fuerza. A fines de los años 60 se levanta la primera ikastola, «Olabide». Entretanto se multiplican las escuelas vascas para adultos. Pelli Presa, a pesar de la Administración, enseña euskara en la Escuela de Artes y Oficios.

En este ambiente se gesta la conciencia de la importancia y posibilidad de la reuskaldunización de Alava. En 1970 se funda el grupo de maestros «Joan Bta. Gamiz» que funciona al amparo de Manuel Iradier. Años más tarde bajo Euskaltzaindia se organiza otro grupo. Este tendrá corta vida, ya que se asocia con el primero. En efecto, en 1977, se crea la «**Arabako Alfabetatze Euskalduntze Koordinakundea**» o la Coordinadora de Alfabetización y Euskaldunización de Alava, que funcionaba ya en otras partes de Euskal Herria. El grupo tenía 38 miembros.

II. Curso 1979-80: objetivos más importantes

1. Alumnos de Euskalduntzen

Como se puede observar en el cuadro, la mayor parte de los alumnos son de Vitoria. Además la zona de Llodio-Amurrio está integrada en la parte de Vizcaya. El número de alumnos ha ido creciendo sin cesar desde la creación de AEK. En el curso 1979-80 no han aumentado en la misma proporción que los años anteriores. Ello ha posibilitado una mejor enseñanza. Para ello, además, se ha tenido que restringir la matrícula, y prescindir de los niños. Hay 417 maestros de EGB que aprenden euskara. El porcentaje mayor de alumnos pertenece obviamente a los primeros cursos. Pero va subiendo también el alumnado de los últimos cursos. Este dato es esperanzador, ya que lo importante no es cuántos comienzan sino cuántos acaban.

2. Profesorado

Los maestros son 128, 15% más que el pasado año. 42 son nuevos, y en su mayoría proceden de la AEK. Son relativamente muy pocos los que ostentan Títulos B o D de Euskaltzaindia. Pero se está trabajando en este sentido.

3. El presupuesto

El déficit del curso 79-80 fue de 4.505.500, del que se ha hecho cargo la Diputación. El ayuntamiento presta los locales a AEK y financia su mantenimiento y acomodación, que este curso ha ascendido a 300.000 pesetas.

4. Resultado escaso

Los logros de los esfuerzos de AEK son bastante escasos. La dificultad mayor la constituye el ambiente diglósico que padece el alumno fuera de la clase. Es preciso euskaldunizar los medios de comunicación (radio-televisión, etc.) y los espectáculos (cine, etc.). La euskaldunización nos conduce inevitablemente más allá de la lucha cultural a reivindicaciones de tipo político.

III. Mirando hacia el futuro

1. Normalización

La AEK hizo, al fin del curso pasado, un análisis de los factores que dependen de ella misma y que influyen en la escasez de resultados. Se ha constatado que tanto en el profesorado como en el alumnado resulta una dificultad el querer compaginar la enseñanza o el aprendizaje del euskara con otras actividades de tipo social, sindical, político, etc. Para corregir la situación se ha tomado una medida que puede parecer severa tanto a alumnos

como a profesores: las clases serán 4 cada semana de lunes a jueves; cada clase durará una hora y cuarto. De este modo se pretende quitar el carácter marginal de la euskaldunización, y que se «normalice» la enseñanza del euskara.

2. Profesionalización

La AEK impulsará asimismo la profesionalización de los profesores que ahora enseñan después de sus horas de trabajo normal, con detrimento de la preparación didáctica y de la calidad de la enseñanza.

3. Institucionalización

Los pobres resultados obtenidos en la euskaldunización y alfabetización tienen su causa más importante en el escaso peso social del euskara. La AEK de Alava se ha planteado el problema.

La euskaldunización de los adultos es tarea pública, por lo cual se exige su institucionalización por parte de los poderes públicos. Este es el principio fundamental. La AEK, convencida de ello, en las últimas elecciones municipales presentó una proposición que fue aceptada por la mayoría de los partidos políticos: PNV, Independientes (HB), EE, PCE, EMK, LKI, EKA y PTE. En ella se pedía que se incluyera a AEK en los servicios pro Euskara de la Diputación Foral, que la Diputación preparara un programa de euskaldunización de adultos y que se hiciera cargo de todos los gastos de AEK. De hecho se están cumpliendo algunos de estos objetivos.

Esta institucionalización de AEK debe hacerse a nivel de toda Euskal Herria. Para ello se han venido manteniendo contactos con el Consejo General Vasco y el actual Gobierno Vasco.

1. Etape précédant sa formation

Les premiers rayons d'espoir dans la revitalisation du basque en Alava, après la guerre civile, coïncident avec la renaissance de la lutte dans tout Euskadi vers les années 60. Dans l'étape précédente il faut rappeler Andoni Urrestarazu, «Umandi», euskaldun-berri d'Araya qui fut obligé de s'échapper à Paris en 1953, et son disciple Pelli Presa. En 1954 celui-ci commence à enseigner le basque.

Mis à part ces deux cas, il n'y a pas d'enseignement du basque avant les années 60. Professeurs et disciples sont des militants avec une forte conscience politique.

L'industrialisation amène à Vitoria beaucoup de Biscayens et de Guipuzcoans. A l'université et dans les séminaires on est préoccupé politiquement. C'est de ces milieux que sont issues beaucoup de célébrités de la culture basque actuelle.

Le processus se renforce. A la fin des années 60 est construite la première ikastola «Olabide». Pendant ce temps-là les écoles basques pour adultes se multiplient. Pelli Presa, malgré l'Administration, enseigne le basque à l'Ecole des Arts et Métiers.

La conscience de l'importance et de la possibilité de la rebasquisation d'Alava se forme dans cette ambiance. En 1970 est créé le groupe d'enseignants «Joan BTA. Gamiz» qui fonctionne sous la protection de Manuel Iradier. Quelques années plus tard, un autre groupe se forme sous la tutelle d'Euskaltzaindia. Il s'associera vite au premier groupe.

En effet, en 1977, est créée «Arabako Alfabetatze Euskalduntze Koordinakundea» c'est à dire, le groupe de coordination pour l'alphabétisation et la basquisation d'Alava, qui fonctionnait déjà dans d'autres parties du Pays Basque. Le groupe était composé de 38 membres.

II. Année 1979-80: objectifs les plus importants

1. Les élèves de Euskalduntzen

Comme on peut l'observer dans le tableau, la plupart des élèves sont de Vitoria. De plus la zone de Llodio Amurrio est intégrée à la Biscaye. Le nombre des élèves n'a cessé d'augmenter depuis la création de la AEK. Pendant l'année 1979-80 ce nombre n'augmente pas dans la même proportion. Ceci va permettre un enseignement meilleur, d'autant plus qu'on a limité les inscriptions, qui ne concernent plus les enfants. 417 instituteurs de EGB apprennent l'euskara. Le pourcentage le plus fort d'élèves appartient aux premiers cours. Ce fait est encourageant, car ce qui est important, ce n'est pas le nombre de ceux qui commencent, mais plutôt celui de ceux qui achèvent.

2. Le professorat

Il y a 128 enseignants, 15% de plus que l'année précédente. 42 sont nouveaux, et ils sont issus, pour la plupart, de la AEK. Peu d'entre eux possèdent cependant les diplômes B ou D d'Euskaltzaindia. Mais on travaille à cette fin.

3. Le budget

Le déficit de l'année 79-80 a été de 4.505.500 pesetas. Il a été pris en charge par la «Diputación». La mairie prête les locaux à l'AEK et finance l'entretien et l'aménagement, dont les frais se sont élevés, cette année, à 300.000 pesetas.

4. Résultat limité

Les résultats des efforts de la AEK sont assez limités. La principale difficulté consiste dans l'ambiance diglossique que subit l'élève hors de classe. Il faut basquiser les média (radio, télévision, etc.) et les spectacles (cinéma, etc.). Le phénomène de basquisation nous mène, au-delà de la lutte culturelle, à des revendications de type politique.

III. L'Avenir

1. La normalisation

La AEK a fait, à la fin de l'année précédente, une analyse des facteurs dépendants d'elle-même et qui ont une influence sur la limitation des résultats. On a constaté que aussi bien chez les professeurs comme chez les élèves, il est difficile de vouloir concilier l'enseignement du basque avec d'autres activités de type social, syndical ou politique. Pour corriger cette situation on a pris des mesures qui peuvent paraître sévères aux élèves ou aux professeurs: les cours auront lieu chaque semaine du lundi au jeudi à raison d'une heure un quart. On prétend ainsi enlever le caractère marginal de la basquisation, et «normaliser» l'enseignement du basque.

2. La professionnalisation

La AEK va encourager également la professionnalisation des professeurs qui enseignent maintenant après leurs heures de travail, au détriment de la préparation et de la qualité de l'enseignement.

3. L'institutionnalisation

Les maigres résultats obtenus dans la basquisation et l'alphabétisation ont

leur cause la plus importante dans le faible poids social de l'euskara. La AEK d'Alava est consciente de ce problème.

La basquisation des adultes est une tâche publique, qui exige son institutionnalisation de la part des pouvoirs publics. Voilà le principe fondamental. La AEK convaincue de cela a présenté, lors des dernières élections municipales, une proposition qui a été acceptée par la majorité des partis politiques: PNV, Indépendants (HB), EE, PCE, EMK, LKI, EKA, et PTE. Cette proposition demandait qu'on inclue la AEK dans les services proEuskara de la «Diputación» forale, que la «Diputación» prépare un programme de basquisation des adultes, et qu'elle prenne en charge tous les frais de l'AEK. Quelques uns de ces objectifs sont réalisés de nos jours.

Cette institutionnalisation de l'AEK doit se faire au niveau de tout le Pays Basque. Pour cela on a pris contact avec le Conseil Général Basque, puis le Gouvernement Basque.